

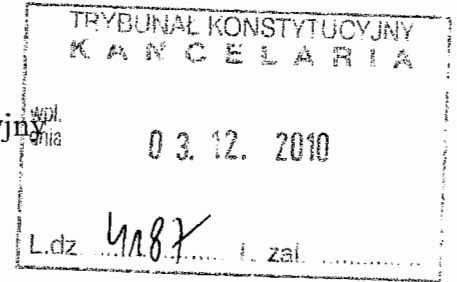
KANCELARIA ADWOKACKA

M. HAŁUSZCZYŃSKI, G. KRAWCZYK s.c.

31-044 Kraków, ul. Grodzka 50, 422-39-11, 422-95-51

Kraków, 15.11.2010r.

Trybunał Konstytucyjny
w Warszawie
Al. Szucha 12a
00-918 Warszawa

Skarżący: A G, zam.
zast. przez pełnomocnika z wyboru,
adw. Grzegorza Krawczyka

Skarga Konstytucyjna

W imieniu skarżącego A G

jako Jego pełnomocnik z wyboru, działając na podstawie przepisu art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także przepisów: art. 46 ust. 1 i art. 48 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. 97.102.643 z późn. zm.):

I.

Zaskarżam jako niezgodne z art. 2 i art. 7 Konstytucji, a także z art. 77 ust. 1 w zw. z art. 67 ust. 1 i art. 87 ust. 1 Konstytucji oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji

Przepis art. 7 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w którym to ustawodawca stwierdził iż okres pozostawania bez pracy po ustaniu stosunku pracy wliczany jest do okresów nieskładkowych, nie więcej jednak jak w wymiarze 5 lat który to przepis stanowi szczegółową regulację przepisu art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 24 maja 1989r. o przywróceniu praw pracowniczych osobom pozbawionym zatrudnienia za działalność związkową, samorządową, przekonania polityczne i religijne

Podaję, iż powołany wyżej przepis narusza:

1. zasadę prawa do wynagradzania szkody za niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej, wyrażoną w art. 77 ust. 1 Konstytucji, pozostającą w związku z zasadami: państwa prawnego (art. 2 Konstytucji) i działania organów władzy publicznej na podstawie i w granicach prawa (art. 7 Konstytucji), a to poprzez stwierdzenie, iż niezawinione przez skarżącego pozostawanie bez pracy w okresie

między 1981 a 1989r. pozostaje bez wpływu na ilość okresów składkowych a w konsekwencji możliwość uzyskania przez skarżącego prawa do emerytury, pomimo iż do zwolnienia skarżącego z pracy doszło na skutek bezprawnego działania organu władzy publicznej.

2. Art. 67 ust. 1 i art. 2 Konstytucji w zw. z art. 87 ust. 1 konstytucji w takim zakresie w jakim przepis art. 7 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dookreśla art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 24 maja 1989r. o przywróceniu praw pracowniczych osobom pozbawionym zatrudnienia za działalność związkową, samorządową, przekonania polityczne i religijne, skutkując niemożliwością pełnej jego realizacji w zakresie wliczenia okresów pozostawania bez pracy do okresów składkowych w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w tym także z ubezpieczenia społecznego
3. Art. 32 ust. 1 Konstytucji w zakresie w jakim ustawa z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych rozróżnia sytuację prawną osób wskazanych w art. 6 ust. 1 pkt 5 oraz art. 7 pkt 4 tej ustawy

Jako ostateczne orzeczenie organu władzy publicznej, z którym skarżący łączy naruszenie przysługujących mu praw lub wolności konstytucyjnych, wskazuje:

wyrok Sądu Apelacyjnego w K
lipca 2010r., sygn. akt:
sierpnia 2010r. Wskazane wyżej rozstrzygnięcie jest prawomocne. Skarga kasacyjna od tego orzeczenia została wywiedziona.

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia
, doręczony pełnomocnikowi skarżącego w dniu 30

Uzasadnienie

Ostatecznym orzeczeniem organu władzy publicznej, z którym skarżący łączy naruszenie przysługujących mu praw lub wolności konstytucyjnych, Sąd Apelacyjny w K oddalił apelację skarżącego od Wyroku Sądu Okręgowego w K z dnia lipca 2009r. sygn. akt: , którym to z kolei wyrokiem, Sąd Okręgowy w K , oddalił odwołanie skarżącego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K

Nie wnikając w tym miejscu w szczegóły argumentacji Sądu Okręgowego w K i następnie Sądu Apelacyjnego w K i skupiając się jedynie na tych fragmentach uzasadnień opisanych wyżej wyroków, które mają znaczenie w kontekście podstaw niniejszej skargi konstytucyjnej, należy wskazać co następuje.

Za prawomocnym oddaleniem wniosku skarżącego zdaniem Sądu Apelacyjnego w K przemawiało zdaniem Sądu to, iż art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 24 maja 1989r. o przywróceniu praw pracowniczych osobom pozbawionym zatrudnienia za działalność związkową, samorządową, przekonania polityczne i religijne „nie stanowi samodzielnej podstawy do wliczenia w pełnym wymiarze jako okresu składkowego do stażu pracy pracownika przywróconego do pracy na podstawie przepisów tej ustawy[...] Omawiany przepis, stanowiący ogólną zasadę doliczenia okresu pozostawania bez pracy do stażu pracy,

od którego zależą uprawnienia do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie zawiera szczegółowej regulacji co do sposobu wliczania takiego okresu. W tym zakresie w ocenie Sądu Apelacyjnego, należy odwołać się do przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. [...] Art. 6 tej ustawy zawiera wyczerpujące wyszczególnienie okresów składkowych a skoro przepis ten nie wymienia jako składkowego okresu o którym mowa w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 24 maja 1989r. brak jest podstaw by dokonując zaliczenia tego okresu do stażu pracy wnioskodawcy potraktować go, wbrew treści omawianego przepisu jako składkowego. Należy dodać, iż taki pogląd prawny jest zgodny z orzecznictwem Sądu Najwyższego w szczególności z wyrokiem SN z dnia 6 kwietnia 2006r. II UK 180/05, OSNP 2007/7-8/106, na który to wyrok Sąd Apelacyjny w K powołał się w uzasadnieniu.

Skarżący pragnie zwrócić w tej sprawie uwagę Wysokiego Trybunału na zagadnienie prawne, które wyłania się na tle interpretacji przepisu art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 24 maja 1989r. o przywróceniu praw pracowniczych osobom pozbawionym zatrudnienia za działalność związkową, samorządową, przekonania polityczne i religijne. Punktem wyjścia do omówienia przedmiotowego zagadnienia prawnego jest uświadomienie celu dla którego powstała wspomniana wyżej ustawa z 24 maja 1989r. Ustawa ta miała bowiem nie tylko przywrócić do pracy te osoby, które z szeroko rozumianych przyczyn politycznych pracę utraciły, a potem aż do transformacji ustrojowej w 1989r. pracy nie mogły znaleźć, ale również zrekompensować cały ten czas pozostawania bez możliwości podjęcia pracy. Słusznie Państwo przyjęło odpowiedzialność za to, iż bezprawnie pozbawiono pracowników pracy, a następnie z tych samych przyczyn politycznych znalezienie nowej pracy było niezwykle utrudnione. Cytowana ustawa miała zatem na celu doprowadzenie do tego, by osoby pozbawione pracy z przyczyn światopoglądowych nie znalazły się przez to w gorszej sytuacji niż pozostali pracownicy w zakresie uprawnień pracowniczych, a w konsekwencji także uprawnień z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie z brzmieniem art. 11 ust. 2 ustawy z 24 maja 1989r. *okresy pozostawania bez pracy po ustaniu stosunku pracy z osobą, o której mowa w art. 1, wlicza się do stażu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze, w tym również z ubezpieczenia społecznego.* Zarówno wykładnia literalna jak i funkcjonalna cytowanego przepisu prowadzi do wniosku, iż cały okres pozostawania bez pracy winien zostać uwzględniony w uprawnieniach ubezpieczeniowych przywróconych do pracy pracowników. Na uwagę zasługuje fakt, iż ustawodawca nie wprowadził żadnego ograniczenia co do ilości lat zaliczanych pracownikowi do uprawnień pracowniczych. Problem ze stosowaniem tego przepisu pojawił się na gruncie ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W świetle przepisów tej ustawy okres pozostawania bez pracy z przyczyn politycznych winien być zaliczony do okresów nieskładkowych w myśl art. 7 pkt 4 ustawy – jako okres niewykonywania pracy w okresie przed dniem 4 czerwca 1989r. na skutek represji politycznych, nie więcej jednak niż 5 lat. Za takim stanowiskiem przemawia literalne brzmienie tego przepisu. Nie ulega zatem wątpliwości iż przepis art. 7 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowiący uszczegółowienie przepisu art. 11 ust. 2 ustawy z 24 maja 1989r doprowadził do tego że ograniczono uprawnienia prześladowanych przez władze Państwa osób. Przepis ten pozostaje w sprzeczności nie tylko z interpretacją funkcjonalną przepisów ustawy z dnia 24 maja 1989r. ale przede wszystkim wskazywanych w niniejszej skardze przepisów Konstytucji, bowiem w sposób nieuzasadniony ogranicza przywileje nadane pracownikom w związku z niesłusznym pozbawieniem ich zatrudnienia. Nie może budzić wątpliwości, iż zaliczenie okresu pozostawania bez pracy do okresów nieskładkowych stawia tych

pracowników w zdecydowanie gorszym położeniu w porównaniu do sytuacji gdyby w tym okresie mogli legalnie świadczyć pracę. W konsekwencji zniweczone są te działania ustawodawcy, które miały na celu zrekompensowanie pracownikom pozbawionym zatrudnienia z przyczyn politycznych stosowanych wobec nich represji politycznych, a które wywołane zostały działaniem organów władzy publicznej. Nie można zgodzić się z sytuacją, iż najpierw Państwo bierze odpowiedzialność za bezprawne działania, a następnie – poprzez kolejną ustawę – odpowiedzialność tą ogranicza. Osoby represjonowane w efekcie po raz kolejny są „karane” za swe poglądy poprzez zaliczanie okresu pozostawania bez pracy do okresów nieskładkowych i to tylko w wymiarze 5 lat. Nie ulega wątpliwości, iż osoby te w okresie pozbawienia ich możliwości zatrudnienia nie płaciły składek na ubezpieczenie społeczne, nie robiły tego jednak z własnej woli ale ze względu na fakt, iż nie miały one prawa świadczyć legalnie pracy zgodnie ze swoim zawodem, czy też zdobywym doświadczeniem

Skarżący z uwagi na przekonania polityczne został pozbawiony pracy w T i w okresie od września 1982r. do listopada 1989r. nie miał możliwości wykonywania nie tylko zawodu , ale znalezienia jakiegokolwiek legalnej pracy, w tym również fizycznej. Skarżący zmuszony był do pracy „na czarno” na budowach i przy rozładunku wagonów, mając na utrzymaniu żonę i małych dzieci, która w tym okresie czasu została zmuszona do skorzystania z urlopu wychowawczego Konsekwencją wykonywanych zajęć była niezdolność wnioskodawcy do pracy z powodu

Dzięki przepisom ustawy z dnia 24 maja 1989r. skarżący powrócił do pracy w zawodzie mając jednocześnie zagwarantowane, iż okres pozostawania bez pracy zostanie wliczony do stażu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze, w tym w zakresie ubezpieczeń społecznych. Rozstrzygnięcia Sądów obu instancji oparte na stosowaniu ustawy z dnia 24 maja 1989r. o przywróceniu praw pracowniczych osobom pozbawionym zatrudnienia za działalność związkową, samorządową, przekonania polityczne i religijne uszczegółowionej przez ustawę z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w sposób niesłuszny i niesprawiedliwy pozbawiły skarżący prawa do emerytury.

Oczywiście skarżący ma pełną świadomość, iż nie można w każdym wypadku niejako z automatu wszystkim którzy skorzystali z prawa wskazanego w art. 11 ustawy z dnia 24 maja 1989r. o przywróceniu praw pracowniczych osobom pozbawionym zatrudnienia za działalność związkową, samorządową, przekonania polityczne i religijne, nadać uprawnienia aby okres ten był okresem składkowym w rozumieniu przepisów emerytalnych. Mogło się bowiem zdarzyć tak, iż osoba represjonowana nie chciała czy też nie mogła z jakiś innych powodów niż swoje przekonania polityczne czy też religijne świadczyć pracy. Oznacza to jednak jedynie tyle, iż ustawodawca winien wprowadzić do przepisu ustawy zapis z którego wynikałoby, iż okres pozostawania w takim wypadku bez pracy jest okresem składkowym pod warunkiem wykazania, iż osoba taka pozostawała gotowa do zatrudnienia a świadczyć pracy nie mogła ze względu na swoje działalność związkową, samorządową, przekonania polityczne i religijne. Tylko w takim wypadku zasady - Państwa prawa (art. 2 Konstytucji), działania organów władzy publicznej na podstawie i w granicach prawa (art. 7 Konstytucji), prawa do wynagradzania szkody za niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej (art. 77 ust. 1 Konstytucji) a także prawo do zabezpieczenia społecznego oraz emerytury (art. 67 Konstytucji) - byłyby zachowane. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż to organy władzy publicznej było odpowiedzialne za to, że skarżący został zwolniony z pracy oraz pozbawiony prawa do zatrudnienia i Państwo jako takie powinno wynagrodzić w tym zakresie szkodę.

Nie może pozostawać w zgodzie z art. 77 ust. 1, w zw. z art. 2 i 7 Konstytucji taki przepis ustawy, który pozwala uniknąć organom władzy publicznej, odpowiedzialności za zachowania niezgodne z prawem i prowadzący do prześladowania obywateli ze względu na jego przekonania. Podnieść należy, iż przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w zakresie w jakim do wszystkich przypadków pozbawienia pracy ze względu na działalność związkową czy też przekonania polityczne i religijne należy stosować przepis art. 7 pkt 4 tej ustawy jest niekonstytucyjny ponieważ prowadzi do pozbawienia organy władzy publicznej odpowiedzialności za ich bezprawne działanie.

Niezależnie od tego zważyć należy, iż w ustawie z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustawodawca przewidział podobną sytuację, w której pomimo braku regulacji składek na ubezpieczenie społeczne, ze względu na pewien doniosły powód, okres uznawany jest za okres składkowy. I tak podnieść należy, iż zgodnie art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, okresem składkowym jest *okres działalności kombatanckiej, działalności równorzędnej z tą działalnością, a także okresy zaliczane do okresów tej działalności oraz okresy podlegania represjom wojennym i okresu powojennego, określone w przepisach o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego*. Jak się wydaje okres ten cechuje się dużym podobieństwem do okresu o którym mowa w ustawie z dnia 24 maja 1989r. o przywróceniu praw pracowniczych osobom pozbawionym zatrudnienia za działalność związkową, samorządową, przekonania polityczne i religijne, również w tym okresie czasu ze względu na pewne szczególne okoliczności niektóre osoby zostały pozbawione możliwości świadczenia pracy a co za tym idzie opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, jednak ze względu na zasługi dla kraju okres ten został zrównany z okresem składkowym. Jak się wydaje okres prześladowania za działalność związkową czy też przekonania polityczne czy religijne cechował się wieloma podobieństwami do okresu wskazanego w art. 6 ust. 1 pkt 5 cyt. powyżej ustawy. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż niemożliwość świadczenia pracy w tym okresie była niezależna od skarżącego, skarżący w tym okresie walczył o niepodległość swojego Państwa a wszystko odbywało się w specyficznym okresie stanu wojennego. Zdaniem skarżącego należy się zastanowić dlaczego ustawodawca rozróżnił sytuację prawną tych dwóch kategorii obywateli. Wydaje się, iż taka decyzja ustawodawcy stanowi niezgodne z art. 32 ust 1 Konstytucji rozróżnianie sytuacji obywateli znajdujących się w podobnej sytuacji. W konsekwencji również z tego powodu skarga wydaje się być uzasadniona.

Adw. Grzegorz Kanieta
